

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krona.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Dobave za vojaštvo. — Nekaj o štajerskem pridelovanju semena. — Kako zavarujemo drevesa pred mrčesom. — XIX. planšarski potovalni kurz. — Bela gnjiloba. — Klejev tok pri košičnatih drevesih. — Agrarni razgled. — Amerikanska klavnica na Francoskem. — Zborovanje podružnic in krajskih društev. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Dobave za vojaštvo.

Pred menoj leži zanimiva knjižica, ki se peča z vprašanjem, kako se lahko kmetje in kmetijske zadruge udeležujejo dobav za vojaštvo.* O tej knjižici hočem povedati nekaj svojih mislij.

V uvodu pravi pisatelj, da se trudijo zastopniki kmetijskih producentov krogov v državnem zboru in v delegacijah, da bi spravili vojaško upravo k temu, da bi kupovala večje množice za vojsko potrebnih stvari od kmetovalcev. Pisatelj pravi, da je vojno ministrstvo že naredilo take pogoje, da se tudi kmetovalci lahko v večji meri udeležujejo dobav za vojaštvo in da je sedaj že mnogo kmetovalcev, ki res rabijo to ugodno priliko, da prodajo svoje pridelke vojni upravi.

Vzrok za to pa, da se kmetovalci pri dobavi za vojaštvo ne udeležujejo v večji meri, tiči po pisateljevem mnenju v tem, da kmetje ne poznajo (vsaj o večini se to lahko reče) trgovskih običajev in dobavnih pogojev, po katerih se ravna vojna uprava pri dobavi. Pisatelj meni, da se bo producent, če bo spoznal te pogoje in običaje, prepričal, da niso tako zelo okorni in zapleteni, kakor je navadno doslej mislil. Ker ga je strah pred različnimi formalnostmi odvrčal od udeležbe, se bo potem udeleževal, ko bo uvidel, da je ta strah prazen. Ko bodo ti različni predsodki izginili, se bodo tudi kmetovalci v večji meri udeleževali dobav za vojaštvo.

Ta knjižica hoče biti kmetovalcu lahko poraben pripomoček, ki ga naj pouči o vseh pogojih pod katerimi kupuje vojaška uprava od posameznih kmetovalcev in od kmetijskih zadrug različne zemeljske pridelke (pšenico, žito, oves, seno, slamo in les).

Knjižica je po vsebini razdeljena v štiri dele. Prvi del obsega takoimenovani ročni nakup. Ta je omejen na dobo od časa, ko je žetev končana do konca februarja in obsega samo doma pridelane zemeljske pridelke. Natančen čas, ko se ročni nakup začne, se naznani vsej političnim okrajnim oblastem, občinskim predstojništvom in kmetijskim društvom; razen, tega se objavi v dnevnikih in

kmetijskih listih. Način, kako se posamezniki dobavniki legitimirajo kot producenti, je natanko določen; v tisku je tudi priložen vzorec spričevala, ki ga morajo prinesiti dobavniki, da so to, kar hočejo prodati, res sami pridelali. Razen tega je natisnjeno vse potrebno, kar je važno pri tej vrsti dobave. V posameznih odstavkih govori pisatelj o sklepanju kupčije, o pismeni ponudbi, vojaškem tarifu, posojilu in plačevanju vreč i. t. d.

Drugi del govori o prodaji. Ker pridejo tukaj v poštev le množice nad 100 meterskih stotov, ima pomen le za večje posestnike in kmetijske zadruge.

Tretji del govori o takoimenovani samooskrbi, ki pa je običaj na le po manjših garnizijah; četrti del pa govori o arendaciji (zakup, najem) in obsega vse potrebno, kar mora arendator (zakupnik) vedeti. Na koncu je dodano še zelo obširno in dobro porabno kazalo.

Knjižica je za vse kmetovalce, ki se hočejo udeleževati dobav za vojno upravo, zelo priročna in koristna, vendar pa je veliko vprašanje, ali bo dosegla namen, zaradi ktere je pisana. Vzrok, da se kmetovalci ne udeležujejo v večji meri dobav za vojsko, ne tiči v prvi vrsti v tem, da kmetovalec ne pozna dobavnih običajev in pogojev. Najbolj odvrčajo kmetovalce razne težkoče, ki se delajo pri prodaji in slabe izkušnje, ki posebno malega dobavnika odvrčajo, da se ne udeležuje dobave. Če se je enkrat udeležil, ga slabe izkušnje in težave odvrnejo, da ne pride drugič več.

Znano dejstvo je, da nastane navadno primanjkljaj pri tehtanju, ki se pokaže v vojaškem oskrbovališču proti prejšnjemu uradnemu tehtanju. Večkrat sem opazil da je majhna voznja v vojaškem oskrbovališču tehtala po 100 kg manj; pri tem se zniža vrednost za deset in še več odstotkov. Če je kmet prodal na primer svoje seno za 7 K, dobi sedaj le 6 K 30 v ali še manj in to ni nobenemu prodajalcu vseeno.

Druga nepravilika je v tem, da izgubi kmetovalec pri tem mnogo časa; po cele ure morajo dobavniki večkrat čakati, predno se njihov voz izprazni in potem morajo večkrat iti v trdi temi daleč domu; meni se je celo zgodilo, da so prišli hlapci pozno v noči samo s konji domu, ker jim niso voza izpraznili, drugi dan

pa sem moral zopet poslati konje po voz in na ta način sem izgubil dva dneva za delo, ki bi se lahko opravilo v enem dnevu. To so razmere, ki tudi takega, ki do dobro pozna vse običaje in pogoje pri dobavi, odvrčajo, da ne pride v drugič. In vse to se godi za ceno, ki ni, ali ki je le za neznamen del večja ko navadna tržna cena.

Pri arendaciji in velikih konkurenčnih nakupih, ki se izvršujejo potom ponudbe, se dosežejo in tudi dovolijo visoke cene. Predpisi za arendacijo pa so tako zamotani in poslovanje je tako polno raznih okolišev, da se tukaj kmetovalci skoraj nič ne udeležujejo, ampak edinole trgovci. Vrhu tega se, kakor pri velikih konkurenčnih ponudbah, ozira uprava tukaj v prvi vrsti na one ponudbe, ki obsegajo celo dobavo. Ker so te preobsežne, da bi jih lahko stavljal posamezen kmetovalec, pade velik dobiček, ki pride pri taki dobavi, le trgovcu v žep.

Za letošnjo konkurenčno obravnavo, ktere se je prvič udeležil zastopnik c. kr. štajerske kmetijske družbe, je bilo ponudbenim potom razpisanih 7700 meterskih stotov sena, 4500 meterskih stotov slame za steljo, 250 meterskih stotov reze slame in 1800 meterskih stotov posteljne slame. Ponudeb je prišlo devet, razne dveh vse od trgovcev. Zahtevane cene so bile pri senu od 8 K 75 v do 9 K 85 v za 100 kg, pri stelji od 6 K 39 v do 7 K 20 v za 100 kg in pri drugi slami 7 K 50 v do 9 K 50 v za 100 kg.

Skupne ponudbe (za celo dobavo) so bile okoli 120.000 K. Dobavo je dobil nek graški trgovec, toda pod tem pogojem, da pritrdi temu c. kr. vojno ministrstvo. Za 100 kg sena dobi 8 K 75 v, slame za steljo 6 K 39 v, rezne slame 9 K 19 v; vse to so cene, ki jih moramo označiti kot zelo zadovoljive in ki jih navaden kmetovalec ne dobi nikdar ali pa le redkokedaj za majhne množice teh pridelkov.

Če pa se vprašamo, kdo je kriv vsega tega, si moramo odkrito priznati, da ne zadene vsa krivda vojaške oblasti, ampak tudi v precejšni meri nas kmetovalce. Tudi tukaj je, kakor povsodi drugje, kriva naše škode pomanjkljiva organizacija. Odkar je osnovana naša zveza gospodarskih zadrug, ki je v zvezi z osrednjo oziroma državno zvezo, imamo v njej društvo, ki

* „Wegweiser zur Erlangung von Militärlieferungen durch Landwirte und landwirtschaftliche Genossenschaften.“ Nach den einschlägigen offiziellen Bestimmungen bearbeitet von Karl Eyberger von Wertenegg. I. Auflage. Im Selbstverlage des Verfassers. Marburg a. D. 1907.

bi bilo, če smo vsi edini, bolj močno ko katerikoli kartel fabrikantov ali trgovcev. Če se odločimo, da prodamo vse, kar imamo za prodajo, le potem zadruga in da kupimo vse, kar rabimo, tudi le potem zadruga, potem bi ostal velik del dobička, ki pripade sedaj prekupčiji, nam samim, potem bi vse potrebščine lahko ceneje kupovali in pridelke dražje prodajali, skratka, naš stan bi postal močnejši in tudi bolj spoštovan.

Za primer, kaj bi lahko z edinim in složnim delom dosegli, hočem samo nekoliko spregovoriti o dosedanem načinu prodaje in kupovanja sena v Gradcu.

Na graškem trgu stane 100 kg sena od 5 K 20 v do 6 K 80 v; trgovci pa so ob istem času ponudili upravi seno po 8 K 87 v do 9 K 85 v in so ga tudi prodali za prvo ceno. Razložek med ceno, ki jo dobi mešetar pri vojaški upravi in kmetovalec na trgu, znaša torej pri 100 kg 3 K — 3 K 50 v; če se pripelje na graški trg mnogo sena, je ta razložek še večji. In kaj stori mešetar v tem slučaju?

To, kar je najbolj naravno. Največji del potrebnega sena kupi na graškem trgu. Vsako sredo in soboto je na graškem trgu; če je malo sena, kupi takoj, če rabi in če pričakuje, da bo imel od tega kak dobiček. Če je na trgu mnogo sena, potem čaka, da pade cena in kupi še le potem. Voze pošlje potem v vojaško oskrbovališče, kjer jih prevzameje in če ni nobenega zadržka, jih potem tam izplača. Izplača se seveda le ona teža, ki jo erar določi. Trгоvec nima pri tem nobene škode; če je seno slabo, ga mora kmet nazaj vzeti in ne trгоvec, primanjkljaj pri teži trpi kmet in ne trгоvec, trгоvec dobi samo dobiček. Če kupi trгоvec vse na graškem sejmu, kar je čisto lahko mogoče, ker trpi termin 9 mesecev in ima torej na razpolago 79—80 senskih sejmov in na vsakem lahko kupi potrebnih 100 meterskih stotov (5 velikih ali 10 majhnih vozov), potem zasluži zlahka, če ima pri enem meterskem stotu 3 K dobička pri 7700 meterskih stotih čistega dobička 23.100 K, za vsak voz 30—60 K. Ti tisočaki so izgubljeni za kmete, ker kmetje niso edini in organizirani.

Prejšnja leta se je tudi zveza gospodarskih zadrug udeleževala teh ponudeb, ker pa so kmetovalci zahtevali preveliko ceno za seno, se ni mogla uspešno udeleževati pri pogodbah. Upamo pa, da bo to v prihodnje mogoče. Prvi koraki v tem smislu so že storjeni in upamo, da se bo to lahko še uspešneje godilo.

Regula.

Nekaj o štajerskem pridelovanju semena.

Lani sem pisal o tej stvari in opozarjal naše kmete na dejstvo, da kupujemo veliko večino semena, ki ga rabimo za travnike in krmo, v inozemstvu. Zajedno sem izrazil željo in nado, naj se ta nedostatek popravi s tem, da se pri nas doma prideluje vedno več travinega semena, kar je pri nas tem lažje mogoče, ker je naše podnebje za to zelo ugodno. Kazal sem na to, da se v nekterih krajih v zahodnji Štajerski, pri Sv. Ožboltu, Sv. Jerneju, v Kalchbergu in Södingu že

leta in leta seje francoska Ray-trava in da se je pred dvema leti osnovala prva štajerska zadruga za rejo in pridelovanje semena v Eisbachu.

Ker ta zadruga ne deluje še dolgo, lahko rečemo, da so njeni uspehi lepi in zelo zadovoljivi. Načelo, ki ga je postavil načelnik zadruga, prečastiti gospod prelat F. S. Bauer — naj se v začetku pri presojevanju v poslanega semena ne postopa prestrogo, pač pa se naj združnikom vedno pred oči stavi smoter, ki ga je treba doseči — se je popolnoma obneslo.

Zadružniki, ki so prinesli izprva še zelo nesnažno seme in ki jih je presojevalec v navzočnosti drugih opozoril na nedostatke, so iz lastnega nagiba delali na to, da bi se izkazali z zelo lepim semenom in to medsebojno tekmovanje je bilo za zadružnike lepo vzgojevalno sredstvo. V prvi vrsti so si med seboj povedali, kaj je kateri pri setvi izkusil. Zgorej omenjene občine pridelajo zelo mnogo semena Ray-trave, med njimi seveda največ zadruga v Eisbachu. Leta 1905. je oposlala zadruga 4434 kg, leta 1906. zadruga 3132 in krajevno društvo v Kalchbergu 1035 kg zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem. Razen tega se je odposlalo mnogo semena tudi različnim trgovcem.

Dasi je veselo, da lahko na eni strani konstatiramo, da se prideluje doma vedno več semena, vendar moramo, dasi smo temu delu zelo naklonjeni, na drugi strani priznati, da niso za to potrebne znanosti tako splošno razširjene, kakor bi si želeli. Zato je dobro, da se v krajih, kjer ni gospodarskih, tehničnih in osebnih predpogojev za ustanovitev semenorejske zadruga, tako dolgo počaka z ustanovitvijo, da se posestniki malo seznanijo s semenorejo.

Najprej pa moramo izreči mnenje — ki ga bomo potem dokazali, da bi bilo dobro za semenorejce, ki so raztreseni v okolici Kalchberga in Št. Jerneja, če bi se pridružili semenorejski zadrugi v Eisbergu, ker bi se stem tamošnja semenoreja zelo razširila in bi se lahko poleg semena francoske Ray-trave, ki se sedaj tam edino prideluje, pridelovalo še seme dveh ali treh drugih, nič manj važnih travinih vrst.

Semenoreja v teh krajih se bo še le potem razvila popolnoma, ko se bo začela delitev v produkciji različnih travinih semen. Za novo posejane travnike in za posetev rabimo razen Ray-trave še mnogo drugih trav, n. pr. zlati oves, kostrebo, Timotejevo travo i. t. d. in zato se naj semenoreja ne omeji samo na francosko Ray-travo, kakor dosedaj, ampak raztegne tudi na druge vrste. A še nekaj drugega je, kar nas mora priganjati k temu, da pridelujemo seme, dasi mogoče le za lastno potrebo. To je dejstvo, da so le doma pridelana in že vdomačena semena porabna za posetev travnikov, ki ležijo v višavi, ne pa navadna kupljena semena, ki so pridelana na ravnini.

Nikakor ni dvoma, da se bo potrebovalo vedno več semen, kar kažejo že številke pri posredovanju pri prodaji in nakupu travinega semena, ki se višajo od dne do dne. Tako je kupila zveza gospodarskih zadrug letos za spomladno

setev 28.100 kg rdeče detelje in 20.000 kg travinega semena, a le neznansko mali del je kupila pri domačih semenorejcih.

Doslej so se rabila kupljena semena navadno za to, da so se z njimi posejali novi travniki in le malo semena se je porabilo za posetev na starih travnikih. Ko pa se bo tudi s tem začelo — in to je za travnik ravno tako potrebno, ko redno gnojenje, se bo potrebovalo še desetkrat več semena. Popolnoma pravilno se opozarja kmete na dejstvo, da kosijo seno prepozno; kdor hoče dobiti dobro, tečno krmo, mora kositi takrat, ko je večina trave v cvetju, ker imajo ob tem času listi in stebila največ redilnih snovi.

Če kosimo travo, kakor smo zgorej rekli, predno dozori, se ne more razviti seme in one trave, ki se ne razmnožujejo po panogah, ki pozno cvetejo in se razmnožujejo le s semenom, bodo počasi izginile, tako da bomo morali travnike nekako vsakih pet let zopet posejati.

Tudi one lehe, ki nastanejo s tem, da zravnamo krtnje, osnažimo plevel in mah, se morajo posejati s travo, da se ne izgubi nič zemlje.

Pri taki posetvi rabimo najboljše trave, n. pr.: Zlati oves, Timotejevo travo, travniško kostrebo, francosko Ray-travo, ki si jih lahko vsak kmetovalec sam doma pridelava, da si prihrani izdatke za seme.

Posetev, za katero rabimo $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ popolne setve, se vrši najboljše po prvi košnji ob mokrem vremenu in le v suhi, peščeni zemlji sejemo spomladi, da najdejo samena dovolj mokrote v zemlji in da se ne posušijo.

Predno posejemo seme, moramo travnik dobro prebratati. Potem ga posejemo in stisnemo seme z valjarjem v zemljo.

Ta posetev travnikov po prvi košnji naj se vrši ravnotako kakor gnojenje s kompostom in umetnim gnojilom vsakih 4—5 let. Na ta način se pomaga mnogim slabim travnikom. Tako pomlajenje travnikov pa je tudi mnogo ceneje, kakor če posejemo kak travnik na novo. Tedaj mora namreč kmet cel kos polja najprej preorati, potem tam nasaditi kako okopavino in šele potem lahko seje travo. Na oral pa gre 25—30 kg travinega semena, ki stane okoli 50 K torej lepo vsotico, ki je ne more lahko utrpeti vsak kmetovalec. Če pa ni travnik preveč poln plevela, ga s posetvijo lahko brez truda in posebnih stroškov pomladi.

Pri tej priložnosti je primerno, da se spomnimo pridelovanja nekega drugega semena, namreč semena rdeče detelje, ki se je nekaj tako zelo pridelovalo na Štajerskem, da se je ustvarila posebna vrsta, ki so jo imenovali „štajerska rdeča detelja“. To je posebno izvrstna vrsta rdeče detelje, ki ima proti drugim vrstam take prednosti, da se zelo drago plačuje.

Žalibog se danes ne prideluje in tudi ne prodaja pri nas več toliko semena rdeče detelje, ko nekaj. Vzrokov za to je mnogo in različnih. Večkrat se je in se še danes prodaja manj vredna ogrska rdeča detelja pod imenom „štajerska“, to pa škoduje dobremu glasu štajerske in tudi njeni prodaji. In razen tega moramo odkrito priznati, da ni samo ta nepoštenost pri trgovini kriva tega pro-

pada. Krivi so tega deloma tudi naši semenorejci.

Večkrat se rabi grintavo seme za setev, tako da se dobi manj semena, ki je potem zopet grintavo. Večkrat se detelja pozno mlati, navadno v mrazu ali še le v mesecu januarju ali februarju; tako leži seme dolgo časa v lupinah in postane, posebno, če deži večkrat po njem, rjavo. Tako seme pa v trgovini ni ugodno, ker se zdi, da je staro, dasi lahko tudi kali.

Tudi ne poznajo pri nas strojev za luščenje semena rdeče detelje, ki se na Češkem, Moravskem in v Šleziji zelo rabijo. Dobe s v najrazličnejši velikosti, kakor pač treba, od najnavadnejšega do najbolj sestavljenega. S temi se lahko detelja pri suhem vremenu in mnogo prej, ko dosedaj, zmlati in pripravi za prodajo. Velika prednost tiči tudi v tem, ker se lahko vsak mlatilni stroj z malimi stroški prenaredi tako, da lahko služi za luščenje deteljiniga semena. V tej zadevi daje drage volje različna potrebna pojasnila zveza gospodarskih zadržug na Stajerskem. Dr. E. Hotter.

Kako zavarujemo drevesa pred mrčesom?

Vsakemu sadjerejcu daje največ opravka in dela, največ stroškov, boj zoper različne škodljivce. Kdor ima mali sadonosnik, lahko rabi najvestnejše pomočke v varstvo svojih dreves; on lahko zbira, pobira in požiga mrčes, lahko rabi različne pasove, maže in tekočine itd. Kdor pa ima velik sadonosnik, ta se ne bori samo zoper različni mrčes in vremenske nezgode; njemu dela vrhu tega še velike neprilike pomanjkanje časa in delavskih močij. Zato ne more tako skrbeti za svoja drevesa, ampak le v toliko, kolikor je nujno potrebno in še dopustno. Z uspehom lahko rabi le eno sredstvo in to so poklejeni obroči. Če jih lahko rabi logar, da zavaruje veliko število svojih dreves zoper različne škodljivce, tako da ima uspehe, jih lahko rabi tudi sadjerejec.

Štajerska sadjereja se razvija dan za dnevom vedno bolj, kar lahko opažamo povsodi, tudi na malih posestvih. Intenzivna sadjereja pa je danes le opravek za kratek čas in bo, kakor vse kaže, še dolgo ostala. Mnogi razlogi vsaj govorijo za to. Ker se sadjereja dela bolj na široko, moramo za nje varstvo pred različni škodljivci rabiti sredstva, ki vzamejo manj časa in truda, ki pa dajo več uspeha in ki so bolj izdatna. Tukaj pridejo v prvi vrsti v poštev nalimani obroči.

Letos smo imeli leto, ki nam je prineslo zelo mnogo mrčesa, kar je pač jasen dokaz za to, kako zelo se motijo oni, ki menijo, da lahko huda in ostra zima mrčesom kaj škoduje. Večkrat so se pokazale različne vrste gosenic, ki so drevje objedle popolnoma do golega in cvetju je največ škodoval cvetoder. Škoda, ki so jo naši sadjereji letos prizadeli različni škodljivci, nas sili k temu, da zavarujemo naša drevesa pred njimi. Tukaj nam lahko v prvi vrsti

dobro služijo nalimani obroči. Ti nam koristijo na sledeči način:

1. Preprečijo, da ne pridejo na drevo one žuželke, ki se sicer nahajajo na zemlji, a v nekterih (včasih tudi vseh) življenjskih dobah in oblikah lezejo po deblu na krono, kjer si iščejo hrane. Če jih navežemo o pravem času, zavarujemo drevo pred njimi, posebno pa pred tako zelo nevarnim zimskim pedicom, ki se je posebno letos pokazal. Toda obroči varujejo drevo ne samo pred njim, ampak tudi pred drugimi škodljivci. Vsaka žuželka, ki je kedaj gosenica, si išče hrane in lazi okoli.

Če smo drevesa osnažili, kar se lahko zgodi s tem, da zažgemo gnezda goseničja in da uničimo zalego, kar se lahko opravi, kadar ni drugega dela, smo storili že veliko delo. Drevo pa še potem ni varno pred različnim mrčesom, ki se lahko priklati od drugod. Od sosedov, ki niso snažili dreves, iz gozdov in živih mej potujejo gosenice v celih procesijah, kar se je že večkrat opazilo, proti našim drevesom. Če jih napadejo in se na njih vgnezdijo, je bilo vse naše delo in snaženje zaman. Od mnogih krajev sem dobil v tej stvari obupana poročila in vprašanja, kako se naj temu opomore. Samoumevno je, da tekajo po drevesu gor in dol tudi mravlje, ki sesajo krvavo uš. Če navežemo na drevesa limane obroče, ali če nalimamo drevo okoli in okoli v obliki obroča, bo nehalo tudi to in drevo bo popolnoma varno tudi pred mravljami.

2. Drugič se prepreči tudi, da ne pridejo na drevo žuželke, ki sicer dobro letajo po zraku, a vendar rajši hodijo. Tako so na mnogih mestih opazili, da leze tako zelo nevaren cvetni zabadač, če ga stresemo z drevesa, rajši počasi na drevo nazaj, dasi zna dobro letati. Vsaj večkrat se jih je našlo mnogo pod in na limanih obročih. Če nima sadjerejec časa, da bi jih pobiral, doseže mnogo že s tem, če samo močno pretrosi drevesa, ki imajo že limane obroče.

Limani obroči so torej zelo važno sredstvo ne le proti zimskemu pedicu, ampak tudi splošno proti najrazličnejšemu mrčesu. Zato se naj nikjer ne opustijo, kjer se dela bolj pametno z drevesi. A to še ni dovolj, če jih v jeseni naredimo; v zgodnji spomladi jih moramo zopet obnoviti, tako da bodo naša drevesa vedno dobro zavarovana. V ta namen rabimo različne lime, če nimamo drugega, je za prvo silo tudi kolomaz dober. V zadnjem času pa se je posebno dobro obnesel lim Petrino, ki ga izdeluje Propfe v Ustju ob Labi na Češkem.

Sedaj je že skrajni čas, da se z limanimi obroči zavarujemo proti zimskemu pedicu. Nemudoma si oskrbimo potreben lim in mislimo na to, da ga bomo v zgodnji spomladi zopet rabili. Ker ostane zgorej imenovani lim okoli 4 mesece močen in poraben, nam treba samo trikrat v letu namazati drevesa, da jih popolnoma zavarujemo pred mrčesom. Da pa vemo, koliko lima si moramo kupiti, se moramo držati sledeče tabele. Če je obroč 5 cm širok in $\frac{1}{2}$ cm debel,

če je drevo debelo	lima
15 cm	80 gr
20 "	160 "
25 "	200 "
30 "	240 "
40 "	340 "
50 "	400 "

Za oral sadunosnika s 50 drevesi, ki imajo poprečno po 30 cm v premeru, bi torej rabili okoli 12 kg lima, ki bi nas stal, če moramo plačati celo ceno brez popusta, kakih 5 K. Čim več pa naročimo lima, tem večji popust nam daje tvrdka, in sicer

če naročimo najmanj 100 kg, 10% in

" " " 500 " 25% popusta.

Z marsičim se dajo drevesa še zavarovati, a kmetsko ljudstvo ne rabi teh sredstev, ker navadno nima potrebnih pripomočkov in sprave pri rokah. Od daleč naročevati pa je nerodno in daje relativno precej stroškov. Danes pa je — hvala Bogu! — kmetska organizacija med nami že tako daleč razvita, da se kmetske potrebščine lahko skupno naročajo in potem razdelijo med najširše vrste prebivalstva. Društva, zadruge, kmetijske podružnice in kakor se že imenujejo vse te organizacije, morajo vzeti to stvar v roke in poskrbeti, da dobijo njihovi člani potreben lim, s katerim bodo zavarovali svoja drevesa pred različnimi mrčesi.

Obroči se delajo na sledeči, zelo priprost način. Najprej se drevo v obliki obroča namaže z apnom ali ilovico, ali pa se nanj naveže impregniran nepremočen papir in na to se potem v višini prs namaže z limom 5—10 cm široko in 5 mm na debelo. Pri starih drevesih lahko namažemo lim naravnost na skorjo. Lim namažemo z leseno lopatico in ga potem s kako ostro krtačo dobro razpraskamo. Če se je na limu pozneje naredila skorja — kar se zgodi tekom enega meseca — ga zopet razpraskamo s krtačo. Če smo namazali lim na papir, moramo gledati na to, da ne more nobena žuželka pod papirjem splezati na drevo; to se posebno lahko zgodi pri drevesih, ki imajo zelo raskavo skorjo.

Tako lahko z malimi stroški, z malim trudom in navadnim sredstvom zavarujemo svoja drevesa pred škodljivci.

V Mariboru, 7. septembra 1907.

Iv. Bellé.

XIX. planšarski potovalni kurz.

Izprva je bil proračunjen ta kurz na tri dni (od 13. do 15. julija), ker pa se je vreme med tem časom zelo poslabšalo, je odpadel zadnji dan. Vkljub temu so imeli udeleženci priliko, da so se tekom dveh dnij, ko so obiskali mnoge planše v pogorju „Totengebirge“ (Gnanitzalpe, Inderhüttenalpe, Kamphütten, Leistalm, Schwarzenseealm, Steyrerseealm i. t. d.) seznanili z marsikako novo uredbo v planšarstvu.

Od Osoj so prišli udeleženci ob 6 uri 30 minut zjutraj v Klachau in potem so šli peš 12 ur ter počivali med tem samo trikrat. Prvi dan so prišli do kočice na takozvani „Steyrerseealm“. Popoldne ob 1 uri se je vršila ekskurzija v gostem sneženem metežu, ki je prešel v višini

1400 m v dež. Zato so prišli udeleženci drugi dan mokri do kože v Mitterndorf. Veselo znamenje za zanimanje kmetov je, da se ji v kljub zelo neugodnemu vremenu mnogo kmetov iz tamkajšnjih krajev in iz okolice udeležilo tega poučnega potovanja.

Na prvem počitku je vodja tečaja dr. Schuppli govoril o novi ureditvi planšarskih servitutov; na podlagi konkretnih primerov je dokazal, da bi oba, posestnik in oni, ki ima servitut, z novo ureditvijo servitutov lahko imela dobiček, če bi se pri tem v prvi vrsti ozirala na to, da se morata pašnik in gozd strogo ločiti. Če bi prešel gozd v popolno last posestnika in če bi se paše bolj razvile, bi imela oba dela od tega dobiček. Velik dobiček pa bi bil že v tem, da bi se pašnik in gozd strogo ločila, ker bi se potem oba lahko pametno obdelovala.

Med potovanjem so se udeleženci na vsaki planši malo ustavili in dr. Schuppli se je dal od navzočih posestnikov poučiti o stanju planše in je potem posestnikom navetoval, kako naj to ali ono izboljšajo. Pri tem se je lahko opazilo, da se niso samo posestniki zanimali za te nasvete, ampak tudi hlapci, planšarji in planšarice, kar je vsekakor lepo znamenje.

Ker poznajo čitatelji tega lista že iz poročil o prejšnjih planšarskih poučnih potovanjih nazore dr. Schupplija na polju planšarstva, ne bom podrobno navajal tukaj vsakega nasveta, ampak samo na kratko navedel vsebino predavanja, ki ga je imel dr. Schuppli, ki je vodil vso ekskurzijo, ob koncu potovanja v Mitterndorfu.

V povzdigo planšarstva na Zgornjem Štajerskem zahteva dr. Schuppli v glavnih točkah sledeče:

1. Postaviti se morajo planinski, posebno urejeni hlevi in poleg njih jame za gnoj in gnojnico. Na ta način se prihrani stelja in gnoj za gnojenje planše se zbira.

2. Živina naj bo takrat na planši, ko najde najbolj tečno krmo in ko jo muhe najmanj mučijo. To je od 6 zvečer do 8 zjutraj. Med dnevom naj bo živina v hlevih, kjer lahko nemotena prežvekuje in gnoj oddaja, ki bi ga drugače po planši raztrosila.

3. Namestu lesenih naj se postavijo žičnati plotovi, ki manj stanejo, ki so bolj trpežni in ki se lahko v jeseni podrejo in črez zimo shranejo.

4. Planša ne sme biti grmičasta in polna kamenja; gnoj se naj zbira, da se ga lahko pozneje porabi; tudi kamenje se lahko drugje zelo dobro porabi.

5. Posestniki naj delujejo združeno pri hlapcih in pri vporabi mleka.

6. Naj se drže samo jedne pasme (najbolje pingavske), tako da ostane mnogo denarja doma, ki roma sedaj v Švico. Ravno sedaj se stori na Češkem mnogo v povzdigo živinoreje, ker se je pokazalo, da je bila živina že po večini tuberkulozna. Govornik se je na kmetijskem kongresu na Dunaju z vso vnemo potezal za to, da se jemlje živina, ki jo rabimo za požlahtnjenje naših domačih pasem, iz avstrijskih kronovin in ne kupuje v Švici.

7. Na planšah naj se napravijo okoli, ki se dajo kositi. Tako bo imela živina dovolj krme, če zapade nenadoma sneg.

8. Razdeliti se najemnina za lov, ki se dobi na planši, ne sme, ampak se naj porabi za izboljšave na planši. Govornik opozarja na to, da se dobijo podpore za planše le tedaj, če se najemnina za lov najmanj že šest let rabi za planšo.

9. S pašniki in pašo naj se menjava, kar je tem lažje, ker je paše dovolj.

Predavanju gospoda dr. Schuppli, ki ga je poslušal tudi gospod dvorni svetnik Böhm od c. kr. logarske in domenske direkcije v Gmundenu, so sledili udeleženci z velikim zanimanjem. Pri diskusiji, ki se je vršila nato, se je jeden udeleženec v imenu vseh zahvalil vodji ekskurzije za njegov trud in njegovo požrtvovalnost. Izrekel je tudi nado, da se bo to poučno potovanje, ki ga je preprečilo neugodno vreme, nadaljevalo meseca septembra.

Dr. Wittschieben.

Bela gnjiloba.

V marsikterem kraju opazujejo vinorejci sedaj na trsju bolezen, ki sicer ni nova prikazen. Letos se na trsju različne glivice niso tako zelo razplodile, a sedaj se je pokazala tako imenovana bela gnjiloba (White Rot), ki jo povzroča glivica *Coniothyrium diplodicta*. Doslej so jo že opazovali večkrat, a navadno so jo prezrli ali pa so jo zamenjali z drugimi trsovimi boleznimi. Jedna takih boleznij je tudi takoimenovana „zelena gnjiloba“. Opazoval sem jo že par let, a ni se tako zelo razširila, da bi se bilo treba bati kake resne nevarnosti. Zdi se, da ji naše ponebje ne ugaja in da se v njem ne more uspešno razvijati. V toplejših krajih se počuti mnogo bolje in se tudi hitreje širi. Upamo, da bo tudi tako v naprej ostalo in da ne preti našim vinogradom nobena nevarnost. Tudi ne maram s temi vrsticami strašiti kmeta s kako novo boleznijo, ampak mu le pokazati, kaka je ta nova, „bela gnjiloba“.

Ta bolezen se pokaže na mladju in na grozdih. Bolno mladje se lahko spozna po tem, da počasi vene in izgubiva svojo barvo. Ta bolezen se pri mladju širi od konca, pri grozdju pa od penclja. Grozdje postane rdečkasto, pozneje pa se popolnoma spari in postane rjavo. Penclji in jagode so posejani z drobnimi, belorjavimi, ne temnimi izpuščaji; to so panoge one glivice in ji služijo v to, da se dalje širi.

Proti tej bolezni se lahko branimo. Če zatiramo pridno peronosporo in oidij, bo se tudi ta nevarnost manjšala. Če pa v kljub temu nastopi, moramo najprej uničiti bolne dele trsa: mladje odrežemo do zdravega dela, izrežemo bolne grozde in vse takoj sežgemo. Potem pa škropimo napadene dele z močno raztopino galice in apnom ter jih prav krepko požvepljamo.

Če se je bolezen razširila, potem moramo večkrat škropiti in žvepljati. Pri tem pa moramo posebno gledati na to, da zadenemo peclje, kjer se ta bolezen najprej vgnezdí.

Omenimo še lahko, da *Coniothyrium* ne nastopa vedno sam, ampak da je več-

krat posledica drugih boleznij in da se naseli rad na napadenih delih, ki so bili ali so bolni. Prav pogosto sledi peronospori na jagodah, letos bo mogoče nastopil za smodom. Torej je pač umljivo, da vse škode ne zakrivi vedno „bela gnjiloba“.

V Mariboru, 8. avgusta 1907.

J. Bellé.

Klejev tok pri košičnatih drevesih.

Ker me je več članov kmetijske družbe vprašalo, ali se naj klejev tok pri marelicah in breskvah ravno tako zdravi kakor ozeblina, hočem napisati par vrst o tej bolezni in kako jo moramo zdraviti.

Ta bolezen obstoji v tem, da se strdi sok, ki se zbira med lubom ali skorjo in deblom, tukaj se strdi in teče ven. Temu soku, ki postane na zraku trd, pravimo klej (tudi lim, smola, kecmec). Ta bolezen se kaže na onih drevesih, ki imajo sadje s koščicami. Dotični deli drevesa zastanejo v rasti, listje ovne in obledi in nazadnje odmre in se posuši cela veja nad onim krajem, iz kterege teče sok.

Ta bolezen se pokaže navadno tedaj, če naenkrat odkrhnemo ali odrežemo vse nepotrebne poganjke ali pa če se veja preveč skrivi. Zato ne smemo pri košičnatih drevesih mnogo odrezovati, ker se potem ta bolezen rada pokaže.

Najsi je tok nastal na ta ali oni način, najsi je lim izstopil iz kože ali če je le skorja otekla, vedna moramo enako ravnati z drevesom. Oboleli del izrežemo do zdravega lesa, lim, ki je pod skorjo, dobro izmijemo, rano dobro zamažemo z degtom (terom) in njen zunanji rob zamažemo z drevesno mažo. Če je rana prevelika, je zelo dobro, če jo lepo zamažemo — kakor sem gori opisal — in potem prevezemo dobro s kako platneno cunjjo. Če pa se je veja že preveč razbolela, nam ne preostaja nič drugega, ko da jo pod bolnim delom odrežemo in rez dobro zamažemo z degtom in drevesno mažo. Če se tok pokaže na deblu, moramo dotični del dobro izrezati, izmiti, zamazati in zavezati. Če pa je rana že prevelika in les že zelo razjeden, nam ne ostane nič drugega, kakor da drevo podremo.

J. Herzog, Grottenhof.

Agrarni razgled.

K mesnemu vprašanju.

Dejstvo, da je meso še vedno tako drago, dasi je padla živini na Dunaju in tudi drugod zelo cena, je napotilo centralo, da je dala nemški agrarni stranki v državni zbornici interpelacijo, v kateri opozarja na to nesoglasje in vprašuje vlado, kaj misli v tej zadevi storiti. Popolnoma pravilno se o tej interpelaciji pravi med drugim, da poskočijo mesarji s ceno mesa redoma vsako leto v prvih jesenskih in zimskih mesecih, če stoji živina glede cene za njih neugodno in da ostanejo potem pri teh visokih cenah pri mesu, če tudi je postala klavna živina mnogo cenejša. Res, da so obljubili mesarji na jednom svojih zadnjih zborovanj, da bodo znižali ceno pri mesu (nižje vrste) za 10 v pri *kg*. Neglede na to pa, da se tudi to ni povsodi in do-

sledno zgodilo, ne stoji teh 10 v pri *kg* v nobenem pravičnem razmerju s ceno živine. Dunajski mesarji pa se samo za to držijo stare, visoke cene pri mesu, da bi jo zopet zvišali, ko bo živina postala malo dražja.

Umevno je, da agrarci tega počenjanja niso mogli več mirno gledati in da so za to morali obrniti vso svojo pozornost tej stvari. Zato so tudi morali staviti omenjeno interpelacijo poljedelskemu ministru. Ta je odgovoril nanjo 5. julija t. l. in je dokazal na podlagi bogatega materijala, da izvira to nepošteno početje dunajskih mesarjev iz skupnega dogovora, iz nekakega kartela. Poljedelski minister je konstatiral, da je padla na Dunaju od novembra 1906 do junija 1907 cena živini razmeroma poprečno za 14 K pri meterskem stotu žive teže. V istem času pa se na Dunaju po mesnicah nikakor ni znižala cena mesa: novembra 1906 je stal *kg* brez primečka 2 K 10 v in je kmalu na to poskočil do 2 K 12 v; ta cena je tudi ostala do 1. junija t. l. Torej je cena, ki je nastala vsled tega, da je postala živina dražja, ostala tudi potem in se celo zvišala, dasi je postala klavna živina med tem časom za 14 K pri meterskem stotu živi teže cenejša. Sele v začetku junija je padla poprečna cena mesa po dunajskih mesnicah in sicer za 2 v pri *kg*.

Kar se tiče cene svinjskega mesa, se je sicer — kakor smo že omenili v drobnih trgovini nekoliko znižala, v kljub temu pa niso cene svinjskega mesa in klobas v nobenem razmerju s cenami živih svinj.

Poljedelski minister je v očikled novim zahtevam mesarjev neustrašeno kazal na § 51 obrtnega reda, ki daje občinam pravico, da določijo za najnavadnejše življenjske potrebščine najvišjo dovoljeno ceno. Splošno je povdarjal poljedelski minister, da se mora naše domače prebivalstvo iz domače produkcije oskrbovati z živili, kar bi se dalo doseči s tem, da bi se podpiralo planšarstvo in pomnožilo število naše domače živine. Razveselila nas je tudi izjava vlade, da ne dobijo balkanske države glede uvoza živine in mesa več nobenih koncesij.

Tem možatim, sedanjemu položaju popolnoma primernim besedam pač ni treba nobenega dostavka. Z zadovoljstvom pa moramo konstatirati, da nas veseli, da je usoda našega kmetijstva položena v take roke.

Agrarizem v državnem zboru.

Ta je zastopan s tem, da se je 263 poslancev brez razločka v narodnosti in strankah združilo v prosto agrarno zvezo. Na to dejstvo opozarja poročilo centrale št. 15 in pravi, da se je ravno glede agrarnih vprašanj v stari zbornici mnogo opustilo in mnogo zavozilo. Poročilo pa izraža upanje, da bo nova agrarna zveza to popravila in da bo storila za avstrijsko kmetijstvo mnogo dobrega. Mnogo vprašanj še jo čaka, ki se morajo rešiti. Pred vsem razbremenitev kmetskih posestev, odprava pomanjkanja poslov, reforma davkov, odprava oderuškega dobička pri mešetarstvu in prekupčiji, trgovinske pogodbe z balkanskimi državami in obvarovanje naše živine pred kugami, ki se

ravno z živino prinesejo iz balkanskih dežel, nagodba z Ogrsko, boj proti kartelom, prepoved terminskih kupčij z žitom in moko na inozemskih žitnih borzah, torej tudi ogrskih, kar bi se lahko zgodilo s tem, da se doda posebna, dodatna odredba k reformni borzni postavi z dne 4. januarja 1904 — vse to so naloge, ki čakajo nujne in hitre rešitve. Naša želja pa je, da bi se kmalu tudi rešile.

Mednarodna svetovna agrarna komora v Rimu.

V Rimu se je osnovala po nasvetu ameriškega nacionalnega ekonomista Davida Lubina in na predlog italijanskega kralja mednarodna kmetijska komora, oziroma ustvarili so se za njo vsi predpogoji. Njen namen smo našim bralcem že razložili; tukaj naj omenimo le še njeno glavno nalogo. Ta leži v tem, da se peča ta komora z rešitvijo vseh onih agrarnih vprašanj, ki so mednarodnega značaja, ali ki se vsaj dajo rešiti mednarodnim putem. Pri teh razmerah je pač samo po sebi umljivo, da lahko ta zavod le tedaj uspešno deluje za razvoj našega kmetijstva, če so v njem zastopani člani naših najvažnejših deželnih kmetijskih organizacij. To se je tudi zahtevalo na posvetovanju zastopnikov, ki ga je povzročila in sklicala dunajska centrala. Žalibog pa se je med tem vse drugače obrnilo. Povodom konstitucije mednarodne agrarne komore v Rimu so ta avstrijski predlog, ki so ga podpirali tudi Ogri in Nemci, preglasovali in sklenilo se je, da naj bodo v tej komori le zastopniki posameznih vlad. Vsa zadeva se je obravnavala tudi na VIII. mednarodnem kongresu na Dunaju, kjer je vitez pl. Hohenblum v imenu avstrijskih agrarcev še enkrat zastopal zgoraj omenjeno stališče in predlagal tozadevno resolucijo. Žalibog je ostal njegov predlog v manjšini; sprejela se je le zelo medla in plitva resolucija, v kateri je kongres izrazil željo „naj se med delegate pri mednarodni agrarni komori sprejmejo tudi zastopniki kmetijskih društev. (Kdor se za to pobližje zanima, naj čita o tej stvari poročilo centrale, ki je izšlo kot poseben odtisk iz lista „Agrarische Halbmonatshefte“).

Kmetijstvo in mlinarstvo.

Upamo, da nam ni treba posebej povdarjati, da sta si mlinar in kmet glede svojih potreb in koristi dva zelo sorodna delavca. Ta odvisnost se najbolj kaže nasproti ogrski konkurenci, pod katero trpita enako zelo kmet in mlinar. Ravno o tej stvari govori obširneje cesarski svetnik A. Postelt iz Brna v listu „Agrarische Halbmonatshefte“ z dne 27. maja t. l. z ozirom na to, da igra mlinarstvo tudi na Štajerskem veliko vlogo, je pač primerno, da posnamemo nekaj iz njegovega spisa, ki je zelo zanimiv. Postelt pravi: Leta 1885. je bilo v Avstriji okoli 60.000 mlinov, danes jih je le komaj kakih 20.000. Velikanska množica denarja, ki je bila poleg drugih vrednosti naložena v teh mlinih, se je popolnoma izgubila. Mnogo kmetov in posestnikov je bilo uničenih a tudi država je trpela pri tem, ker je izgubila mnogo davkoplače-

valcev. Kmetje pa so izgubili svoje najboljše kupce. Postelt dokazuje, nato, da vpliva ravno ogrska moka zelo neugodno na ceno našega žita, ker se vsled naše nesrečno tarifne politike lahko uvažava moka, kolikor se je hoče, ker je na državnih in zasebnih železnicah voznina za moko manjša ko za žita, ker se z raznimi diferencijalnimi tarifi, refakcijami in različnimi ugodnostimi pri dači in na železnicah povzroča, da se uvoz žita iz Ogrske več ne izplača. Nadalje kaže Postelt na nekterih primerih iz železniških tarifov, kako se delajo povsodi ogrskim mlinom različne ugodnosti in potem nadaljuje: Kako zelo se je zvišal uvoz moke iz Ogrske od leta 1882. do konca leta 1906., se lahko spozna iz sledečih števil: Od leta 1882. do konca leta 1891. je znašal 25.5 milijonov meterskih stotov, torej na leto 2.5 milijonov. Tekom prihodnjih deset let, to je od 1892—1901 pa je poskočil na 49.5 milijonov meterskih stotov, to je: na leto skoro pet milijonov. Od leta 1902. je znašal, 30.5 milijonov meterskih stotov, torej na leto skoro 6 milijonov. Tekom teh 15 let se je vpeljalo iz Ogrske k nam moka za 3.064 milijonov kron. Ker je postala sedaj voznina po ladjah še cenejša, se bo moka tem lažje uvažala, tako da lahko trdimo, da bo število dosegle tekom tega leta skoro gotovo 7 milijonov meterskih stotov. V isti meri pa se je tudi — kar je popolnoma naravno, uvažalo k nam iz Ogrske vedno manj pšenice.

Iz vsega tega se pač jasno vidi, da mora gledati avstrijska gospodarska politika za tem, da one mline, ki danes še gredo, ohrani, posebno pa mora gledati na to, da ohrani one male mline in mlince, ki so raztresene po deželi in ki jemljejo — kar je popolnoma naravno — prve ono žito, ki ga kmet lahko proda.

Iz tega vzroka je zahtevala agrarna centrala na Dunaju od naše vlade, naj poskrbi za to, da se bode prepovedala prodaja moke na dolgi rok in avstrijskim oziroma tudi drugim interesentom, igranje s terminsko kupčijo v Budapešti. Tudi namerava poskrbeti centrala za to, da se različni nedostatki pri železniških tarifih odpravijo. Vlada je pokazala s tem, da je naklonjena celi stvari, da je obljubila, da bo sklicala posebno anketo, ki se bo natančneje bavila s tem vprašanjem. Tako lahko pričakujemo in upamo, da se na tem polju že pred carinsko ločitvijo rešimo vsaj deloma škodujočega ogrskega vpliva. In to bo v veliko korist našim kmetom in našim mlinarjem. R.

Amerikanska klavnica na Francoskem.

Velike ameriške družbe ustanavljajo v okolici Havrea in Bordeauxa na Francoskem velikanske zavode za vporabo in vdelovanje mesa. Kakor poroča avstrijsko-ogrsko trgovska komora v Parizu, je baje pri Havreu kupljena zemlja v obsega 150 ha, kjer bo velik živinski sejem, klavnica in tvorniški, prostori za konserveriranje mesa in vojenin, za izdelovanje mesnih konzerv in za vporabo postranskih produktov. Zemlja in drugi stroški brez strojev in oprave znašajo okoli

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Vnovčenje vina.

Štv. 16.800.

Vsem našim članom.

Promet v vzorni kleti v Algersdorfu se razvija, kar je za nas zelo veselo in kar nas navdaja z velikim zadovoljstvom, vedno bolj in bolj. S tem se tudi popolnoma doseže njen namen, namreč, podati producentom priliko, da prodajo svoja naravna, pristna vina in konzumentom, da lahko dobijo pristno, domačo štajersko kapljico. Mnogo so k uspehu pripomogle tudi uredbe pri kleti. Tako je osnovana posebna komisija, ki vsako vino preišče, jeli res naravno, pristno, ali je porabno ali ne; ista komisija preišče tudi vino kemično in določi njegovo pravo vrednost. Ker se je vse to dosedaj dobro obneslo, mora zvezino vodstvo vse te uredbe še bolj razviti in razširiti svoje delovanje na vse strani. Zvezino vodstvo dela pridno na to, da se pritegne kolikor mogoče največ ljudij k temu, da bodo svoja domača vina pošiljali v vzorno klet in da se bo krog dosedanjih kupcev in odjemalcev še razširil.

Svoj delokrog pa bo razširila zveza na ta način, da bo pospeševala vnočenje štajerskega vina ne le doma na Štajerskem, ampak tudi v drugih kronovinah. Štajerski vinorejci pa lahko vodstvo podpirajo s tem, da razširijo tudi svoje delovanje v tem smislu. To je danes tem lažje, ker je štajersko vino vsled pametne vinoreje, ki se je uvedla v zadnjih desetletjih, izgubilo mnogo svoje nekdanje kisline in ker se danes sadijo trte, ki nimajo tako mnogo kisline. Tako bo prišlo pristno štajersko vino do vedno večje veljave.

Ker se bo sedaj začela trgateg, se obrača zvezino vodstvo do vseh svojih članov, oziroma podružnic c. kr. kmetijske družbe z uljudno prošnjo, naj svoje člane, ki so vinorejci, opozorijo na delovanje zveze in naj poskrbijo, da stopijo z zvezo v zvezo ali potom zadrug ali pa neposredno. Naj naznanijo, kakšna in kako velika bo trgateg, koliko in kakšnega vina prodajo in za katero ceno. Na to po zveza ali odposlala kakega posredovalca, da stopi z vinorejcem v zvezo ali pa si bo dala doposlati vzorce.

Da se to delovanje osnuje na kolikor mogoče trdni podlagi, se mora počasi delovati, pred vsem pa je potrebno, da se počasi pripravlja prodaja štajerskih domačih vin. Zato se je mogel nakup doslej vršiti le polagoma, a se bo v bodoče gotovo še zelo razširil.

Uljudno vas prosimo, da prosvetite tej stvari v interesu vaših vinorejcev popolno pozornost, da nam kakor hitro je mogoče, poročate uspeh svojega posredovanja in da nam podate zajedno

tudi nasvete, kako bi se v vašem okraju lahko kaj storilo za vnovčenje vina, n. pr.: z zaupnimi možmi, ki bi poročali o stanju trgateg, s tem, da bi se osnovala zadruga za vnovčenje vina i. t. d. V Gradcu, 30. avgusta 1907.

Z združnim pozdravom:

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, registrirana zadruga z omejenim poročtvom.

F. Barta, l. r.

II.

Vnovčenje živine.

Štv. 19.940/907.

Vsem našim članom.

Splošna zveza gospodarskih zadrug v Avstriji vstanovi na Dunaju, kakor smo že parkrat poročali, zavod za vnovčenje živine, ki bo začel poslovati s prvim oktobrom t. l. Ta zavod se naj razširi s krajevnimi organizacijami za vnovčenje živine po nasvetih in predlogih, ki jih bo izdala „Splošna zveza“.

Dokler pa se ne osnujejo te krajevne in okrajne organizacije, se morajo na predlog združnih deželnih zvez in glavnih kmetijskih organizacij potom „delovnega odbora“ zavoda za vnovčenje živine na Dunaju izvoliti na deželi „zaupni možje“ in sicer najprej v onih kronovinah, ki že tedaj pošiljajo večje množine klavne živine na Dunaj ali ki bodo to v prihodnjem času delale. To se zgodi v ta namen, da se ustvari kolikor mogoče trdna zveza med posameznimi kmetovalci.

V ta namen se mora splošni zvezi kakor hitro je mogoče, imenovati več oseb, in sicer iz onih okrajev, krajev in mest, ki že sedaj pošiljajo na Dunaj klavno živino ali od katerih se pričakuje, da bodo to v najkrajšem času storili.

Za zaupnike so sposobne one osebe, ki poznajo živinorejske razmere, nakup in prodajo, trgovino s klavno živino (govedom, svinjami in ovcami), ki imajo dobro ime in ki so pri kmetovalcih priljubljene. V prvi vrsti naj pridejo v poštev funkcionarji gospodarskih zadrug, in gospodarskih društev, kmetje, gospodarski uradniki in živinozdravniki. V mnogih krajih bode mogoče primerno, da se pritegnejo k temu možje, ki se pečajo sedaj z tako imenovanim „mešetarjenjem“ in ki imajo vse zgoraj navedene lastnosti.

Z zaupnimi možmi se sklene pogodba, v katero se sprejme tudi vnaprej določena odškodnina za posredovanje. V Nemčiji, kjer obstoji tak zavod že dolgo in dela z dobrim uspehom, dobijo zaupni možje že znanprej določeno odškodnino za vsako oddano glavo živine. Tudi pri nas se bo lahko to uvedlo; višina dotične odškodnine se bo morala ravnati po krajevnih razmerah in za to pričakujemo primernih predlogov.

Ti zaupni možje imajo med drugim sledeče naloge:

Kmetško prebivalstvo morajo poučiti o upravi, nalogah in namenu zavoda za vnovčenje živine na Dunaju in je opozarjati, da se ga poslužujejo; dalje morajo kmečko ljudstvo poučiti, naj zaradi skupnega in hitrejšega vnovčenja živine osnuje taka krajevna društva, pri snovanju takih društev morajo pomagati in delati pri tem sporazumno z zvezami gospodarskih zadrug, oziroma kmetijskimi društvi, ki morajo v prvi vrsti skrbeti za združno organizacijo in pospeševati organizacijo za vnovčenje živine. Splošna zveza gospodarskih zadrug v Avstriji bo za ta namen izdala tudi vzorna pravila in vzoren poslovnik, po katerih se naj snujejo in vodijo zadruga in društva za vnovčenje živine.

Nadalje morajo zaupniki poučiti kmete, kako se naj živina podredi kako se naj na suho ali zeleno zmasti, opozarjati, morajo kmete na velike prednosti, ki jih dajejo pametno urejeni pašniki in travniki za živino, naj se že redi na mleko ali na mast, kmetom morajo vedno stati z nasvetom in pomočjo ob strani, pri tem pa biti vedno v zvezi z organi združnih deželnih zvez in glavnih kmetijskih društev.

Poslovno delovanje teh zaupnikov je sledeče:

Kmete morajo osebno poučiti o vsako kratnem položaju sejma, kar bodo zvedeli od centralnega zavoda na Dunaju ali po pošti ali pa telegrafično in telefonično; določiti, koliko živine se redi ali koliko se je bode; določiti, koliko živine se lahko odda in imeti to vedno v pregledu; določiti čas, ko je živina za sejm primerna (tako se bo vedno lahko vedelo, koliko živine lahko pride v določenem, prihodnjem času na sejm); presojevati živino in jo pred odpošiljatvijo klasificirati;

biti vedno v zvezi s centralo za vnovčenje živine na Dunaju;

zbirati živino, ki jo oddajajo kmetški posestniki in ki se naj odpošlje, v cele vagone;

tehtati, zaznamovati in numerirati živino;

nadzorovati nalaganje in zavarovati živino, ki se odpošlje centrali na Dunaju, zoper vsako nesrečo, ali nezgodo na železnici.

Predočili smo namen in naloge zaupnih mož na splošno in prosimo vse pri nas včlanjene zadruga in društva, naj posvetijo tej za vnovčenje živine tako važni zadevi svojo popolno pozornost in naj kakor hitro je mogoče, glede zaupnih mož vpošljejo zvezi primerne predloge.

V Gradcu, 24. avgusta 1907.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem:

F. Barta.

III.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

Naročevanje semena za jesen.

Zveza namerava v kratkem času nakupiti večjo množino semena za setve. Da bomo vedeli, koliko ga moramo naročiti, prosimo vse svoje člane, naj nam nemudoma naznanijo, koliko semena nameravajo naročiti.

To ni le v našem interesu, ampak tudi in še bolj v interesu kupcev; večkrat se namreč zgodi, da nam pridejo naročila še tedaj, ko je zaloga že izpraznjena. Zato morajo kupci potem večkrat kupovati svoja semena drugod, kjer ne dobijo tako dobrih semen in kjer morajo vzeti večkrat slabo blago za neprimeroma zelo visoke cene.

Naročevanje umetnih gnojil za jesen.

Kakor nam kaže izkušnja, se kopicijo ob času sezone naročila za umetna gnojila tako, da se jih ne more vedno pravočasno izvršiti.

Posebno veliko je povprašanje za umetnim gnojilom v jeseni, ki je naravnost neznosno, če se že prej ne naročijo umetna gnojila.

Zato vabimo vse svoje člane prav vljudno, naj nam kakor hitro je mogoče, pošljejo naročila za umetna gnojila, posebno Tomaževo žlindro, kalijevo sol in kajnit ter naj nam obenem naznanijo rok, do katerega se jim naj pošljejo umetna gnojila. Cene in pogoje, pod katerimi izvršujemo naročila, smo spomladi priobčili v „Zadrugi“.

V kolikor so se med tem pri različnih vrstah umetnega gnojila spremenile cene, radi na željo naznanimo.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca avgusta 1907. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1907	—	—	6,496.790	12	1,772.241	51	—	—
Promet avgusta 1907 . . .	252.347	53	241.989	60	109.500	87	74.854	38
Skupaj . . .	252.347	53	6,738.779	72	1,872.742	38	74.854	38
Proč vračila	—	—	252.347	53	74.854	38	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1907 .	—	—	6,486.432	19	1,797.888	—	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1907	—	—	1.224	64	565.335	33	—	—
Promet avgusta 1907 . . .	3	20	2	40	2.701	82	10.557	66
Skupaj . . .	3	20	1.227	04	568.037	15	10.557	66
Proč vračila	—	—	3	20	10.557	66	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1907 .	—	—	1.223	84	557.479	49	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca avgusta 1907 K 669.692-38

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca avgusta 1907 " 13.265-08

Stanje vseh koncem avgusta 1907 vlog " 6,487.656-03

Stanje vsega " " 1907 kredita " 2,355.367-49

Uvoz blaga v avgusta 1907 " 29.024-75

Izvoz " " " 1907 " 42.440-07

Skupni promet v avgusta 1907 K 71.464-82

Število pridruženih posojilnih društev koncem avgusta 1907: 257.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem avgusta 1907: 54.

Kupuje se seno (mrva).

Hervaško-slavonsko gospodarsko društvo v Zagrebu (osrednja družba)

kupuje cele vagone

282a—p

sladkega sena in otave najboljše vrste za krave.

Schichtovo
milo
je najboljše!

Natančni poskusi

so pokazali, da se Schichtovo milo v vsaki vodi — trdi ali mehki, vroči ali mrzli — hitro in zelo peni; lahko in močno prehaja v vlakna, nepričakovano hitro razkroji nesnago, ne da bi poškodovale niti. Schichtovo milo je popolnoma čisto in nima nikakih jedkih snovi; izdeluje se že desetletja v isti kakovosti iz najboljših snovij. Če je rabimo za vsako snaženje in vsako pranje, ravnamo pametno in si prihranimo v gospodarstvu mnogo dela, časa in denarja. 184—10

Mariborska mlekarica, družba z o. z. v Mariboru kupuje vsak čas
— neposneto mleko, — smetano, surovo maslo
za najboljše dnevne cene ali tudi na letni račun. 121 18

Akejska družba Alfa-Separator
Dunaj, XII. Wienerbergstraße 31.

Zaloge v Pragi in Krakovu.

Model 1906.

Original Alfa-Laval-Separatorji

prekašajo vse.

— Izredne izboljšave. —

Najbolj primerni, ker so trpežni, ker se lahko ravna z njimi in ker posna-mejo čisto in največ smetane. —

Dobre zastopnike iščemo.

Zahtevajte obširen cenik, ki se vam pošlje zastonj in poštine prosto.

Prodaja na drobno in skladišče vzorcev: 92—20

Gradec, Annenstrasse 26